Број 100 — БЕОГРАД, НЕДЕЉА 12 АПРИЛА 1915 — Година V

Адреса за телеграме: „СТРАЖА“ — БЕОГРАД.
Стан Редакције и Админ.: Космајска ул. бр. 22.
Огласи се дају у Админ. Цена утврђена.

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

Неплаћена се писма не примају. — Рукописи се не враћају.
Писма, рукописе, новац и све остало што се односи на лист, слати власништву листа.

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092 — Излази сваки дан у 6 ч. пре подне. — ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Грчка и погранични инциденти

СОЛУН, 11. априла. — Представници сила из Споразума учинили су посету код министра председседника Гунариса и у име својих влада упитали га: какво ће држање заузети Грчка у случају поновног упада бугарских комита. Гунарис је одговорио, да доласком његовим на владу односи између Србије и Грчке нису ниуколико измењени. Грчка и даље остаје веран савезник Србије и у случају поновног упада она ће одговорити својим савезничким обавезама!

Пад Скадра

— Успомена на једногодишњицу пада. —

ЦЕТИЊЕ, 10. априла. — Данас, као на годишњицу пада Скадра, одслужен је по целој земљи свечан помен погинулима. У свима народним и средњим школама одржане су пригодне беседе о Скадру и његовом значају за Црну Гору, и о славним подвизима палих на Тарабошу, Бардањолу и Брдици.

Госпође и госпођице на Цетињу и унутрашњости организовале су у добротворну сврху продају тробојних барјачића са натписом „Скадар 10 IV 1915 за пострадалу браћу из Херцег Босне“.

Парастосу на Цетињу присуствовао је Краљ, Кнез Мирко, Краљевска Влада, српски посланик, генерал Јанковић и официри Врховне Команде и многобројно грађанство.

Држање Румуније

Телеграми из Лондона, Париза, Петрограда и осталих главних градова у Европи последњих дана наговештавају са сигурношћу, интервенцију Румуније и њено учешће у ратну акцију уз Споразум а против Савеза.

О неутралности Румуније говорило се и писало много и у штампи савеза као и у штампи споразума. Чак и у штампи неутралних држава писало се много о држању Румуније, а државници Бугарске, Грчке и Италије — држава, које су и ако неутралне ипак јако заинтересоване у овом рату — одређивали су своје држање према држању Румуније. Дипломатија Споразума као и дипломатија Савеза живо су радиле не би ли Румунију придобиле за себе. Од почетка овог тешког рата, Букурешт је као год и Рим, постао политички центар у који су долазили, и поред кога су пролазили првокласни политичари и дипломате. Од како је планула прва пушка и рикнуо први топ на Румунију су се почели управљати погледи целе Европе, целог света и са нестрпљењем се очекивало да ступи у акцију, на једну или на другу страну.

Међутим, прошао је први месец прошао је други месец, а Румунија никако да се изјасни. У круговима блиским влади шапатом се говорило, да би Румунија изишла из свога резервисаног држања али краљ Кароло, је овоме противан. Дипломатија је радила неуморно и даље. Долази и октобар, умре румунски краљ и док се на једној страни уздисало за умрлим краљем, дотле се на другој викало — живео краљ! У дипломатији је настало комешање и ново груписање. Дипломатија Споразума радила је енергично на томе да Румунију привуку за себе, дипломатија Савеза радила је такође живо да Румунија и даље остане неутрална. И у томе је успела. Иако је нови краљ, као престолонаследник био шеф оне струје која је трактирала рат, услед чега се замерио покојном краљу, ипак су родбинске везе победиле, и Румунија је остала и даље резервисана.

Од почетка овог рата Румунија се трудила и труди да без икаквих жртава добије оно на шта претендује. И њена је влада може се рећи имала успеха. Претензије Румуније у Аустро-Угарској разумљиве су и оправдане, неколико милиона Румуна још и данас се налазе у ропству аустро-мађарском. Свесна свега тога румунска је дипломатија, сасвим природно, настојавала да бар са једне стране извуче користи. Покушај на страни Савези остао је без успеха. Иако је Берлин наваљивао на Беч, иако су чак и поведени некакви преговори између Беча и Букурешта, Беч ипак није никако хтео да пристане на територијалне уступке и — преговори аустро-румунски су прекинути, а делегати, несвршив посао вратили се натраг. Одбијена на тој страни Румунија је почела, како се то из Букурешта јавља, да води преговоре са Споразумом, да би заштитила своје интересе у Аустрији. У Румунији данас сви увиђају да су Силе из Споразума тај моћан фактор, који је једини у стању да задовољи оправдане интересе румунског народа. Зато је данас Румунија на прагу да ступи у акцију, а њено стрпљење измениће ратну акцију и убрзаће распад Аустрије и Немачке а тиме ускорити крај овог рата.

Немачка и мир

Мишљење француске штампе

Париз, 9. априла

Париска штампа изјављује, да Немачка покушава свуда преко својих агената да изазове покрет у корист мира, и да помири своје непријатеље са идејом о миру. Немачка намерава да експлоатише чињеницу, што су немачке армије готово свуд на непријатељском земљишту, да би улила сву ту веру о немачкој победи, и осигурала себи на тај начин частан мир. Али Немачка добро зна, да је победа на страни савезника, па зато и тражи да доведе до преговора о миру, да би спасла свој положај, док још има времена.

Француска штампа износи, да савезници и не помишљају на преговоре о миру. Још није дошао тренутак за то, јер Немачка није још побеђена.

Прерани мир би, вели „Тан“, био нова опасност за цео свет. Сви учињени напори за мир немају апсолутно никакви изгледа на успех. Они ће пропасти пред чврстом вољом да се постигне победа права и слободе народа.

Савезници, пише „Журнал де Деба“, неће никад закључити мир, који би непријатељ могао предложити у свом интересу. Када час буде дошао, савезници ће наметнути непријатељу своја услове за мир.

Венизелос

— Посета код египатског султана. —

СОЛУН, 11. апр.

Венизелос је пре два дана стигао у Александрију, где су га врло лепо дочекали. На позив египатског султана Венизелос ће отићи у Каиру.

Држање Грчке

— Грчка је узак спрема —

Бранећи грчки народ од прекора француске и енглеске штампе, што до данас Грчка још није ушла у акцију и ако је и унутрашња и спољна ситуација веома повољна, атински лист „Емброс“ доноси чланак у коме вели, да је за ово кривица до бугарске и германофилске стране, која је постала утицајна на грчком двору.

— Бугарска, вели се у чланку, већ осам месеци чути и чека. То њено загонетно држање није остало без утицаја на Грчку и Румунију, које су биле вољне да ступе уз Споразум. Међутим, чудно понашање бугарске владе учинило је да Грчка и Румунија остану неутралне и да бодро пазе, на своју границу, како их Бугари не би изненадили.

Али отклонили се ова смешња, отклонили се она германофилска клика, која је отела маха на грчком двору. Грчка је спремна као увек до сада, да уђе у акцију и да својом малом снагом помогне Силе из Споразума.

Турска војска

— Бројна јачина. —

У румунским војним круговима рачунају да бројно стање турске војске износи највише до 250 000 душа. У официрски кор налази се око 600 германских нижих и виших официра. Четири дивизије се налазе на Галипољу и около њега, остале су трупе распоређене између Цариграда и Једрена. Осећа се јака оскудица у муницији. Одбраном Дарданела рукују Немци У турским владајућим круговима страхују, да их не би Бугарска напала. На једној седници сената говорено је о миру, међутим, против мира устао је Енвер, и нико од присутних није смео да му противречи. Гешки топови који су били у Једрену однети су у Цариград и намештени су уз саму Св. Софију.

Португал је спреман

Манифестације у Лисабону.

РИМ, 10. априла

Мадридски листови који су приспели овамо пишу да је у Лисабону дошло до бурних манифестација у корист Споразума. Преко 30.000 душа, међу њима има велики број професора, лекара и најугледнијих људи узело је учешћа у манифестацији.

Свима посланицима из Споразума приређене су бурне овације. Народ је певао химну и викао: Живела Енглеска, живела Француска! Доле Аустрија! Доле Пруска! Било је и неколико говора, у којима се истицало како Португал, као друг Француске и Енглеске треба са њима раме уз раме уз раме да се бори. Енглески посланик појавио се на балкону и топло се заблагодарио на исказаним симпатијама.

Беч и Берлин

— Немачка препоручује —

АТИНА, 11 апр.

Рајтерова Агенција јавља да је Немачка препоручила Аустрији да уступи Италији Истру и Тријент. Међутим, изгледа да Беч никако не пристаје на ово.

У Риму су одржане бурне манифестације против Беча и Берлина. Манифестанти су образовали одбор који ће изјавити влади народне осећаје и тражити да се уђе у акцију.

Са запада

— Извештаји са фронтова —

ПАРИЗ, 9 апр.

У Белгији је одбијен један немачки напад на ровове, које су освојиле британске трупе на коти 60. Непријатељеви губитци на овој тачки од 4 априла износе 3 – 4 хиљаде људи.

У Шампањи код Вил Сир Турб, Немци су покушали да нас нападну. Наша их је артиљерија омела да изађу из својих ровова.

У Аргони смо у самом покушају одбили нашом ватром један сасвим локалан, али веома енергичан напад код Багателе.

У Мурт-е-Мозел смо одбили неколико напада, један у шуми Аји, пет у шуми Мортмар и један у шуми Ле Претр. Нападали смо северно од Флиреја и освојили смо један нови немачки ров.

На тај начин наше тековине од последњих дана протежу се на фронту од преко седам стотина метара. Непријатељ је оставио на терену преко три стотине мртвих.

У Елзасу смо одбили источно од Хартмансвајлера један напад припремљен жестоком артиљериском ватром.

Каква је Аустрија

— Шта пише један Аустријанац о својој земљи. —

Херман Бар је један духовит и талентован аустриски писац и спада у најдуховитије и најокретније аустријске есеисте; он је најбољи позоришни и литерарни критичар и стилиста. Он је романсијер и драмски писац; он је познавалац свих уметности; он је добар политичар и воли једино политичку истину. То је ваљда једини аустриски писац, који сме отворено да каже истину о својој отаџбини, те је у овом времену врло нужно да се чује његово мишљење о Аустрији.

Ево шта он каже: „Аустрија је држава, која већ два три века живи ван европске заједнице, и према томе ван европске културе, а у којој стално траје отворено непријатељство међу

Душманској Аустрији

Вековну мржњу на Српство гајиш,
Пакост и злобу никад не тајиш
Већ срамно пође да нас покосиш
Опаким срцем што клета носиш.

Српско ти име давно не годи,
Јер Србин гордо к слободи ходи
Па громким гласом у борби кличе;
Натраг тиране, вечни крвниче.

Сунце је правде на нашој страни
Србин се диго да своје брани
Та Војводина земља је наша
Престаје у њој сва сила ваша.

Пакосним срцем пројосте амо,
Ах, ми те ујо, одавна онамо.
Да си Србину душманка клета;
Теби је давно спремна освета!

На народ српски поно' те ђаво,
Што је јуначан није ти право.
Ал' Божја правда, сустиже лисце;
Сред Цера, Јадра наше Лознице.

Натраг тиранко сво Српство хори,
Само да тебе гадну умори.
Наша је земља и Херцог-Босна:
Чека Србина, храбра, поносна.

Да збаци јарам швапскога ропства,
И скине хланце вашег господарства.
Па да кликнемо: Хвала ти Боже:
Све храбри Србин, у сдози може.

1915 г., Лозовик.

Светозар М. Поповић
свештеник лозовички.

ФЕЉТОН

Вл. Н. — Зоранов:

Два слична сна

Опет је било вече у нашој старој трпезарији, само са неким изменама Оца више није било, он је умро као професор Велике Академије; ја се нисам наслањао брадом на скрштене руке преко стола, већ сам се налактио и пушио цигарету; „Турчин“ је читао Раденичке Новине — чини ми се баш један свој подлистак; а чај није кувала мама, већ сестра Чика Драгутин је дошао и био за мене онај исти чика-Драгутин. Одмах с врата је почео:

— А, Зоране, био сам послом у дивизији и помоћник дивизијара у разговору ми рече, да је доне шева одлука, да се позове ђачка чета. Сва ранија министарска решења о одлагању рока за служење у војсци — не важе, и ти мораш у Скопље, где ће се вежбати ђаци регрути. Браво, да будеш војник, па и официр!“ — И он ме потапша по десном рамену.

Мама је побледела. Самовар је кључао и кроз сисак је капљала вода. „Турчин“ је и даље читао. А ја сам угасио цигарету. Био сам и радостан, а било ме је и жао. Учествовати у једном рату првога ранга и по величини и по суровости — ласкало ми је; оставити Добрилу саму, одложити или можда за увек прекинути оне пријатне састанке, умрети — болело ме је. Па, ипак, ми смо пријатно провели вече. Критиковали смо дивљаштво аустриско због бомбардовања небрањене вароши, убијања мирног становништва. „Турчин“ је говорио о брисању државних граница на Балкану, о потпуној коалицији балканских државица. А кад сам му ја помињао немачке социјалисте и Жоресову погибију, он је грицкао зубима горњу усну. Мама се распитивала о трајању рата и вежбе у ђачкој чети.

Дванаест часова је било кад сам отишао у своју собу. Ноћ је била тешка, непровидна; ваздух засићен воденом паром и хладни водени гас се прибирао, очекујући тренутак да буде кондензиран, па да се у кишним капима сливе на земљу.

Наједном се ја пробудих у своме кревету у дединој спаваћој соби Деда је већ давно умро и његова велика кућа беше сад једно државно надлештво — ја сам то добро знао, па ме ипак није чудило што се налазим у његовој спаваћој соби. Протрљао сам очи и онда се удобније наместио. Трајало је то неколико минута, ја нисам склапао очи и гледао сам кроз мрак једну непознату женску силуету. Она се шетала по соби, прилазила моме кревету, загледала ме, па онда отишла и села на кожно канабе поред камина, а узан нерадаст зрачни сноп, што се пробијао кроз мален отвор на камину, помогао ми је да познам, да је силуета била од ваздуха, али не безбојног већ црног као онај мрак у рипањском тунелу. Споља је нешто хујало све јаче, све ближе, а потом се на зиду више канабета засветлео један котур, силуета изчезе, а зид се провали и прасак се разлеже.

Ја скочих из кревета исто као онда кад сам скочио са столице у трпезарији и од мог белог костима цела је соба била бела, само се нешто црно, дугуљасто и масивно вртело у дедином лавору. Ја приђох ближе — и гле! То је била граната — аустријска граната, ја сам је познао јер је јако личила на ону што лежи пред тремом краљевог дворца, од 125 килограма и жене причају да на њој пише:

Србине брате, нек' те страх није!
Србин те бије!
Кад Србин темпира
Неће да експлодира!

Нисам се бојао, али ме је љутила аустриска дрскост. И онда прђем још ближе лавору, опипах гранату прстима да није врућа, па кад се уверих да је хладна, као душа њеногa цара — ја је зграбих обема рукама и хитнух, из све снаге кроз онај отвор на зиду у правцу одакле је дошла. Затим сам пришао прозору и отворио га, да видим шта ће да уради тамо где стигне. И у тренутку кад сам осетио један силан потрес, моје су разрогачене очи већ увелико гледале, како Бежанијска коса, а са њом сигурно и све њене батерије блистају и лете у ваздух. Диван је био призор.

Од силне радости ја се пробудих. У соби је било светло, поред кревета је стао „Турчин“ и мувао ме у раме.

— Зоране, кажи драгичка, наши прешли у Земун!“

И да ли ће сад смети неко да каже да то није била моја заслуга.

Ратна пошта

Војин Јовановић, каплар 1 чете 4 батаљона VIII пешадијског пука другог позива, нека се јави своме брату Стеви у Београду.

И молим онога ко би шта знао о поменутом Војину да ме исвести на адресу: Стеви Јовановићу, Краља Милана ул. 118 Београд.

Васа Калушевић — звани „стриц“, командир митраљеског одељења, који се није јавио од почетка рата, тражи га Валерија са сином и мајком.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ БЕОГРАД www.nbs.rs

њеним народима, захваљујући разним рђаво инсценованим аферама последњих година.

— Наша управа је најгора, а наша дипломатија најглупља. Нашу управу представљају господа са дугачким носевима и дугим чизмама, који иду у лов, и који када одрже једну здравицу, морају тражити осуство, да се поврате од тих душевних напора.

Нашу дипломатију представљају играчи тениса и читаоци „Шерлок Холмса"; они у свакој земљи познају хотеле и бурдеље, желе да се ожене каквом Американком, а никада нису учили да опште са правим људима, нити су научили да слушају стварно мишљење.

У Аустрији је зло стање. Она није у пријатељству ни са једном великом силом. Чак ни пријатељство у Тројном Савезу није искрено. Између њеових народа води се очајна борба. Мађари се боре против Аустрије и против свих осталих народа, којима је пала у део несрећа, да живе под њеним песницом.

Словени, утиснути, између два непријатеља, морају, у интересу самоодржања, да се боре и против Аустрије и против Угарске.

Међу нама живи један народ, Срби. Тај је народ економски још слаб, умно необично обдарен, политички неуморан, нигде честито неуврштен, од државе сасвим занемарен. У Угарској их сумњиче да гледају у Аустрију; у Аустрији их сумњиче да су наклоњени Угарској. Ма какав положај заузели они су увек сумњиви. Они и Хрвати, према раси и према језику, јесу један народ. Али их је историја раздвојила, док их, пре неколико година, невоља није опет сасгавила. Само и Хрвати им не могу много помоћи, јер и њима није боље; и они на сваком кораку наилазе на велеиздају. Срби се стално гоне, и за њихово гоњење има увек дубоких дипломатских разлога. Једанпут их треба гонити због Угарске, други пут због Аустрије, трећи пут због Аустро Угарске.

Шта је то Аустрија? Аустрија је владавина бирократске каморе, које своје интересе претпоставља интересима отаџбине. Аустрија је распаљивање једног народа против другог; обманљивање владаоца; бацање кривице на владаоца када бирократија води антинародну политику. Аустрија је легендарни немар код пошта. Аустрија је демократско законодавство и антидемократска деспотско бирократска владавина. Аустрија је аграрна и феудална политика која подржава подмуклу борбу и која распаљује мржњу према култури и према народним идејама. Аустрију представља пред културном Европом као једну средњевековну државу и што чини, да чак и аустриске патриоте не верују у будућност Аустрије."

Ето тако вели о својој отаџбини Хермак Бр.

„Б. Н."

Молепствија

Букурешт, 11 апр.

Кореспондент Биро, доноси да је у прошлу недељу бечки кардинал Пифл одржао у катедрали молепствије за победу аустро немачког оружја. Молепствију су присуствовали сви чланови династије, који се налазе у Бечу, сви великодостојници и око 30 000 душа.

После молепствија упућена је папи депеша у којој му се најсрдачније захваљује на труду који улаже на тешком путу, који води — миру!

Држање Шпаније

— Мобилизација —

СОЛУН, 11 апр.

Из Атине јављају да је Шпанија наредила мобилизацију.

На Јадранско Море

— Преговори између Србије и Италије. —

НИШ, 11. апр.

Од једне доброобавештене личности сазнао сам да се преговори између нашег посланика у Риму и талијанске владе о нашег изласку на Јадранско Море, теку веома повољно и, на најбољем су путу да се повољно заврше по нас.

У Лавову

Цар у ослобођеним крајевима

Петроград, 10. апр.

Цар је стигао у Лавово — станица Брода — где га је дочекао Велики Кнез генералисим Никола са својим генералштабом и по мићником гувернера галициског.

Пошто је саслушао рапорт о ратним операцијама, доручковао је са Великим Кнезом Николом, а по том је аутомобилом отишао у варош. При уласку у варош Цара је дочекао гувернер галициски, граф Бебрински. Аутомобил царев ишао је улицама, где су га становништво и трупе из гарнизона одушевљено поздравили својим заставама и музиком. Цар је по том присуствовао благодарењу, које је одслужио владика, а затим је отишао у болницу, где се разговарао са рањеницима, раздавши им одликовања. Из болнице одвезао се у палату гувернерову, пред којом се била сакупила силна маса света.

Цар се морао појавити на балкону. „Хвала вам, рекао је он, на срдачном дочеку. Живела једна неподељена и моћна Русија. Ура!" Свет је правио одушевљене овације суверену. Лавово је окићено народним заставама. У вароши је пуно света, који је дошао из околине. Сваког тренутка стижу изасланства.

За Србију

— Искрцавање савезничких трупа —

СОЛУН, 11 априла

Говори се да ће Савезници искрцати трупе у Солуну, одавде ће за Србију. Између грчке владе и посланика Споразума воде се о овоме преговори.

НАШЕ БОЈИШТЕ

Против монитора

КРАГУЈЕВАЦ, 11 априла. — Ноћу између 9. и 10. извршили смо препад на непријатељске мониторе северно од Земуна. Том приликом погођен је један монитор. Ово је изазвало велику узбуну на монитору и на непријатељевој обали. Непријатељ је одговорио јаком пушчаном и митраљеском ватром али нам није нанео никакве губитке.

Наши аероплани

1 априла непријатељева артиљерија дејствовала је без икаквог резултата, противу наших положаја код Београда, као и против наших аероплана, који су летели ради извиђања.

Из Енглеске

— О Балкану —

ЛОНДОН, 9 априла. — Сер Едвард Греј, одговарајући у Доњем Дому на једно питање (може ли влада дати ма какво обавештење о преговорима, који се односе на балканске државе) изјавио је, да жали што је у немогућности да учини ма какву изјаву.

— Турско-енглеске борбе —

ЛОНДОН, 9 априла. — Из најновијих извештаја се види, да је пораз Турака код Шајбе био много јачи но што се то мислило. Турци су за собом оставили аутомобиле и кола са муницијом, а њихово повлачење није било ништа друго, до бегство у нереду, ометање трупа које су се окренуле противу Турака. Непрестано круже гласови о самоубиству арапског заповедника Сулејмана Аскерија.

Непријатељски губитци у времену од 30. марта до 2. ов. м. цене се на 6000 људи. Све турске трупе у овом правцу налазе се сада северно од Камсија, више од 170 километара од Басре.

Дневне вести

Допутовао

Г. Ђока Несторовић, председник београдске општине допутовао је синоћ из Ниша.

Из царинарнице

Савска и поштанска царинарница пресељена је у Ристовац. У Београду је остала железничка царинарница, која врши све послове који спадају у делокруг овог надлештва.

За вршиоца дужности управника постављен је г. Миливоје Т. Мрцајловић ревизор прве класе.

Помоћ пострадалима у рату

Начелник среза врачарског почео је од јуче издавати помоћ пострадалима у рату.

Помоћ је послата из Ниша од Главног Одбора за пострадале у рату.

Нов ценовник

На прекјучерашњој седници Месног Одбора састављен је нов ценовник за животне намирнице. Ценовник ће важити од 20. ов. мес. Цене месу су ове: говеђе 1.50, свињско 1.60, јагњеће 1.80, овче 1.20. маст ће се продавати по цени од 1.50 кгр. сало 1.90, сува сланина 2 — а сирова 1.80 и суво месо 1.50.

Управа града Београда са онима који буду продавали месо скупље него што је у ценовнику најстрожије ће их казнити.

„Звоно"

За неколико дана настаће своје излажење лист „Звоно" чији је директор г. Павле Ранковић.

Забрањено ношење штапова и корбача

Врховна Команда издала је наредбу којом забрањује свима официрима ношење штапова и корбача. Изузетно је да су на коњу. Обавезно је ношење сабље.

Из Водовода

Како Управа Водовода, не располаже са довољном количином угља и који је већ на измаку то је општина београдска тражила од државе да јој ова уступи вагоне за превоз угља из рудника.

Ако држава не изађе на сусрет тражењу општинске управе, онда ће у целом Београду нестати воде. Желети је да до тога не дође, јер сад је вода у Београду од преке потребе

Годишњи помен

Породица г. Добре Миладиновића новинара даваће своме оцу, пок. чика Алекси Миладиновићу 14 ов. месеца годишњи помен у Крагујевцу.

Лап примор пажње

Официри, подофицири, каплари и редови 2 позицијске батерије дунавске дивизије, на сећање свог доброг и племенитог командира Љубу Ст. Николајевића, изволели су га уписати за члана Срп. Црвеног Крста са улогом од 100 динара, а једновремено официри, подофицири, каплари и редови 2 позиц. батерије дун. дивизије, прилажу 50 динара у место венца на одар свога командира поч. арт. мајора Љубе Ст. Николајевића а за пострадале Босанце.

Кинеско пророчанство о миру

Лианг Чичиаи, угледан Кинез, који је у револуцији од 1912 год. имао великог утицаја, објављује у новинама, што излазе у Пекингу, „Кингпај"-у („престоница") једно поетско пророчанство о миру.

„Пословица каже: У неиспитаним небеским удесима наступа сваких десет година једна мала, а сваких 100 једна велика промена. То је истина. И сада, када звона оглашавају последњи час 1914. године, испуњава ваздух ратна хука. Половина света, најлепша и највеличанственија, претворена је у ратно поприште, и реке продужују свој ток румене од крви. Није никад било страшније и несрећније године од 1914. Бацимо се у прошлост за 100 година. 1814 године после слома Наполеонове војске под Москвом иду Савезници на Париз и узимају га. Наполеон се одриче престола. Пођимо у прошлост још за 100 година. 1714 године беснео је северно-европски рат, у коме се бораху о превласт Русија и Шведска. Учествовали су у овоме рату и Данска, Финска и Турска. На југу су те исте године Француска, Пруска, Аустрија, Холандска и Енглеска водиле рат око шпанског наслеђа.

Године, чији се бројеви свршавају на 4 као да су године рата у размаку од 100 година.

Сваких 10 година имали смо такође по један важан догађај. 1815 год. био је бечки конгрес, 1895 уговор Тимоносеки (кинески), 1905 конференција мира у Портсмауту итд. Док су године, ко е се са 4 свршују, године рата, зар се не чини, да године са 5 на крају доносе мир? Пре него што се ова година сврши видећемо дакле светлост мира над овим страшним и крвавим ратним поприштем.

Гимназиста убица

Један јединствен догађај у историји криминалистике, који се одиграо јуче у Кнежевцу код Београда а чији је извршилац ђак гимназист трећег разреда гимназије Јован Караклајић.

Кад човек помисли на ово дело — управо злочин, што га је извршио мали убица Караклајић, мора доћи до убеђења да је мали убица и сувише осетљив био, те се решио на овај корак. Караклајић није ово убиство извршио из користољубља или освете или пак за то да би се тиме доказало да му је злочиначки инстинкт диктовао да то учини.

Један дечко од својих 14 година који долази на такву идеју, — да у моменту кад га неко оће да похара или му одузме последње материјално средство, које је он заложио за спас своје матере, — да се одбрани од напасти која га је снашла поред оних силних незгода, беда и очајања у којима је живео овај дечко.

Треба узети у обзир и ту околност, да је мали убица Караклајић ово извршио у очајању у нужди која га још из детињства у овим младим годинама стално прати. И у место да мали убица, као и остала богаташка деца уживају у овим најлепшим дечачким годинама, он, може бити, никада није у своме млађаном животу знао за уживање, за живот младих гимназиста, напротив, морао се у тим годинама борити са тешким економским приликама да би могао да живи.

Како је тај гимназиста тек морао савлађивати преке које су се пред њим истицале, да би могао да се школује?

Све те околности морају се имати на уму пре него што би се овај мали убица осудио. Далеко сам од тога да помислим, да је пак њему дозвољено, због тога што се налазио у тако тешким приликама, да може убити човека. Не. Али, морају се горе наведени разлози узети као олакшавајућа околност, јер је иначе малолетан и неразмишљен. Он, у првом реду, није ни помишљао на последице, које повлаче такво дело. Он је у опште неразуман да би могао да изврши овакав злочин с предумишљајем, као што би то случај био код одраслијег или зрелог човека.

У селу Сремчица, мати Караклајићева лежи болна у постељи. Караклајић је купио оно мало пркавице од куће, стишао у Београд купио лек за своју болну матер. Пешачио од Сремчице до Београда и враћајући се, онако уморан, прилегао је у Кнежевцу да се одмори, где је и заспао од умора.

У томе долази некакав Максим Јовановић претреса му џепове у циљу да га опљачка, не нашавши ништа од новца он му украде лек за који је овај, може бити и последњи свој капитал уложио.

Караклајић се у том пробуди и онако бунован, примети да му је лек украђен. Спазивши Максима, потражи од њега да му да лек. Максим се опирао псујући дечка што га невиног напада. У томе се изроди и свађа између њих и кад је Караклајић био убеђен да је лек код њега, а знајући да без лека не сме да иде кући, поновио је свој захтев, пошто га је овај јачи ошамарио.

Разјарен овим поступком Максимовим, Караклајић опали из револвера један метак на Максима и Максим се сруши на земљу. Сад је тек настала права мука и невоља за њ'. Видевши шта је учинио, почео је и сам плакати. У том су наишли оближњи сељани и он им исприча шта је се догодило. Заједно са онима отишао је у судницу и пријавио се власти.

Караклајић је одмах спроведен у срез где се и данас налази у притвору.

Д. М.

Лела Перићева

— РОМАН ИЗ БЕОГРАДСКОГ ЖИВОТА — (11)

— Али шта ти знаш. Зар ти имаш појма о каквом животу. Ти знаш само толико колико чујеш, и колико прочиташ из новина или из каквих књига! —

— Но, па зар ти не увиђаш, да је онда потреба да се научим ономе, што ми недоставе, у чему оскудевам. Зар једна глумица не би била за мене добра учитељица? Зар ја од ње не би се много чему научила. Или можда ти мислиш да је познанство једне глумице опасно за једну младу девојку? —

Он је ћутао и није знао шта да одговори.

— Да, да, ала ја мислим ако је познанство једне глумице опасно по једну младу девојку, онда је оно исто тако опасно и за једног младог човека.

— Хм! хм, насмеја се Павле Перић, то је можда донекле и тачно. Али ипак зато ја нећу ни мало да помогнем ту твоју ствар, ја немам намеру, да ти упознам са том глумицом! То је свршена ствар! — Нема смисла! —

— Али ја сам зато нашла и начин. И сада те ја питам ако ја нађем начина може ли се онда учинити што, да ви господине брате промените своје мишљење. Мој предлог је прост, и сувише прост! —

Не јамчим да ће на мене толико утицати да променим своје мишљење. Ипак кажи га!

— Дакле чуј. Маја другог је мој рођендан. И као увек до сада он ће бити свечано прослављен.

— То знам, па шта?

— И ја му се збиља баш не радујем. Ти знаш мене. Ја сам велики противник церемонија досадних, оне убијају расположење. Јер, најзад на шта се своди цео тај дан? На обична оговарања. Ту се скупе и кусају и ре ати, скупе се сви они који мисле да имају права да дођу, да се напију и наједу, да ти одрже бљутаве говоре, да се ижљубе и од радости исплачу, а затим да те оговарају како их ниси ничим услужио!

— Исто и ја тако мислим! Ја већ стрепим од тога дана. Ја ћу морати да бежим, само да не бих био присутан тој гнуважи!

Онда те молим ја, твоја сестра, да ми помогнеш. Мени је пала на памет једна идеја. Ја ћу саставити један програм уметнички.

— Гле! Гле! рече Павле, можда један хумористички програм! —

— Изврсно и тачно. Програм хумористички, биће мало и са музиком! Свираће г. Недић, он је чувен пијаниста! Такође ће свирати и певати госпођа Јовићева. Биће ту и наш чувени певач Стефановић. Он је сјајан баритон! —

— Наставиће се —

Радња погребног предузећа

Зарија Угреновића

ПРЕКО ОД „РУСКОГ ЦАРА"

од 1. Априла стално је отворена.

4—10

Са болом у души јављам свима сродницима, пријатељима и познаницима, да је наш мили и никад непрежаљени супруг и брат

Михајло А. Лепчевић (Бечлија)

ГРАЂЕВИНАР

после дужег и тешког боловања преминуо је 24 марта у 12 часова у 47 година свога живота, а сахрањен 25. марта у 3 часа по подне на новом гробљу.

Београд, 1915 год.

ОЖАЛОШЋЕНИ

Супруга Јелена М. Лепчевић, брат Ђене Лепчевић грађевинар са осталом многобројном родбином.

114 2—3

Наш мили, добри и никад непрежаљени; наша велика нада, радост и милост; наш добри син, односно брат, унук, сестрић, братанац ит.д.

Милорад (Миле) Карић

испусти своју невину и племениту душу 16 марта у 20 год. свог лепог младићског доба и остави нас неутешне да за њим, његовом добротом, вредноћом и лепотом до века тугујемо, а он се пресели у вечност и нађе рајско насеље међу анђелима.

Ову тужну и несретну вест јављамо свима: сродницима, друговима и познаницима нашег доброг Милета.

Рача, (крег.) марта 1915 г.

ДО ГРОБА ОЖАЛОШЋЕНИ:

Отац Љубомир Карић трг., браћа Коста гимназист, сестре: Љубица, Стевана учен. VI разр. I крег. гим., стара-мајка Мила Д. Терзибашићка удова, ујаци: Коста Терзибашић трг., Живојин Терзибашић арт. пуковник, ујне: Даница, Десанка, тетке: Драга, Перка, Мица, тече: Милојко Костић трг., Никола Росић, Најдан Вучковић и остала многобројна родбина.

116 1—3

Власник Драг. Грегорић, Косјарска 22. Штампарија Драг. Грегорића — Косјарска 22. Одговорни уредник Добривој Миладиновић Зорина ул. 21